

af offentlig indflydelse. F.eks. er Ørestadsselskabet og Bælt Holding (Broselskaberne) ikke omfattet af offentlighedsloven.

Ifølge bemærkningerne til 1985-loven skal selvejende institutioner, foreninger m.v. anses for offentlig forvaltning, hvis de »udøver offentlig virksomhed af mere omfattende karakter og dermed er undergivet intensiv offentlig regulering, tilsyn og kontrol«. Selvejende institutioner på bistandslovens område blev udtrykkelig karakteriseret som offentlig forvaltning; på andre områder er det ofte særdeles tvivlsomt, om en institution kan karakteriseres som offentlig forvaltning. Folketingets Ombudsmand har f.eks. antaget, at Dansk Flygtningehjælp ikke hører til den offentlige forvaltning. Justitsministeriet har f.eks. antaget, at Danida Fellowship Center, som er en privat oprettet selvejende institution, hører til den offentlige forvaltning. I ombudsmandens og Justitsministeriets praksis foretages en samlet vurdering af det offentlige indflydelse på institutionen, hvor der lægges vægt på en række momenter. Retsstillingen er uklar, og der er derfor betydelig usikkerhed vedrørende mange institutioner.

Offentlighedsloven indeholder i § 1, stk. 3, en bemyndigelse til vedkommende minister, hvorefter denne kan bestemme, at selskaber m.v. skal omfattes af reglerne, forudsat at deres udgifter overvejende dækkes af offentlige midler eller de ved lov eller i henhold til lov har fået tillagt beføjelse til at træffe afgørelser på statens eller en kommunes vegne. Bemyndigelsen er så vidt vides ikke benyttet. I øvrigt vil mange vigtige halvoffentlige selskaber m.v. ikke kunne rubriceres under bemyndigelsens kriterier.

4. Mange opgaver, der tidligere blev varetaget på nationalt plan, er i de senere år delvis overgået til behandling og beslutning i Den Europæiske Union. Det har betydet, at offentlighedens adgang til indsigt i væsentlige sagsområder er blevet udhulet. Dokumenter, der udveksles mellem nationale myndigheder og EU-organer, herunder udvalg og komiteer, der behandler EU-anliggender, kan undtages fra aktindsigt og bliver undtaget i højere grad end dokumenter, der indgår i sager, der behandles og besluttes på nationalt plan.

Indtil 1991 indeholdt offentlighedsloven en generel undtagelse for »dokumenter, der udarbejdes i forbindelse med behandlingen af forslag til EF-vedtagelser, eller som vedrører spørgsmål om fortolkningen eller opfyldelsen af fællesskabsretlige regler«. Denne undtagelse blev på SF's initiativ ophævet ved lov nr. 347 af 6. juni 1991. Denne ophævelse har dog langtfra medført almindelig åbenhed om EU-dokumenter.

Danmark arbejder for at skabe mere åbenhed i EU's organer. Det vil være i god tråd med denne indsats, hvis Danmark indfører almindelig åbenhed om EU-dokumenter. Det kræver, at man ophører med at betragte EU-stof som et udenrigspolitisk anliggende. I betragtning af, at op mod hver anden dansk lov påvirkes af direktiver eller forordninger i EU, og at mange andre sager påvirkes af beslutninger i EU-organer, er det vigtigt med almindelig åbenhed i Danmark om EU-dokumenter. EU har fået så stor en rolle, at det er helt ude af proportion at betragte sager, der behandles i EU-regi, som udenrigspolitiske anliggender. De fleste EU-sager handler om forhold, der indtil for få år siden var rent nationale anliggender, og derfor bør disse sager med hensyn til offentlighed betragtes på linje med sager, der behandles og besluttes ved danske myndigheder. Som et absurd eksempel på manglende åbenhed kan nævnes de hemmelige ministerrådsprotokoller om forbehold og fortolkninger i forbindelse med vedtagelse af direktiver.

Det ønskes derfor med lovforslaget fastslået i offentlighedsloven, at dokumenter, der vedrører EU, ikke kan undtages som udenrigspolitiske anliggender.

Det nye EU-medlemsland Sverige har klart taget føringen med hensyn til åbenhed om EU-sager. Den svenske regering offentliggør f.eks. oversigter over al post til og fra EU's institutioner i en central database (EU-Dia), således at interesserede borgere kan danne sig et samlet overblik over brevvækslingen mellem de svenske myndigheder og EU's institutioner. Danmark kan med vedtagelse af dette lovforslags tilføjelse til § 13 sammenholdt med forslaget om indførelse af journal- og postlister bringe sig i front.

5. Erfaringerne med offentlighedsloven har vist, at den ikke i tilstrækkelig grad sikrer, at offentligheden får kendskab til dokumenter, som der er ret til indsigt i. Folketinget har ved flere lejligheder på SF's initiativ drøftet forslag, som skulle sikre borgerne bedre muligheder for at udnytte reglerne om offentlighed i forvaltningen. SF fremsatte forslag om postlister i forbindelse med behandlingen af forslaget til den nye offentlighedslov i 1985 og ved lovforslag nr. L 110 i folketingsåret 1989-90. Ved beslutningsforslag nr. B 60 i folketingsåret 1994-95 har SF fremsat forslag om indførelse af postlister og journalister. SF forsøger igen med dette lovforslag og kan støtte forslaget med en række nye oplysninger og argumenter, hvoraf nogle er tilvejebragt i forbindelse med Folketingets Retsudvalgs behandling i foråret 1995 af beslutningsforslag nr. B 60.

Gennemførelse af forslagene om journalister og postlister vil medføre, at offentligheden kan få kend-